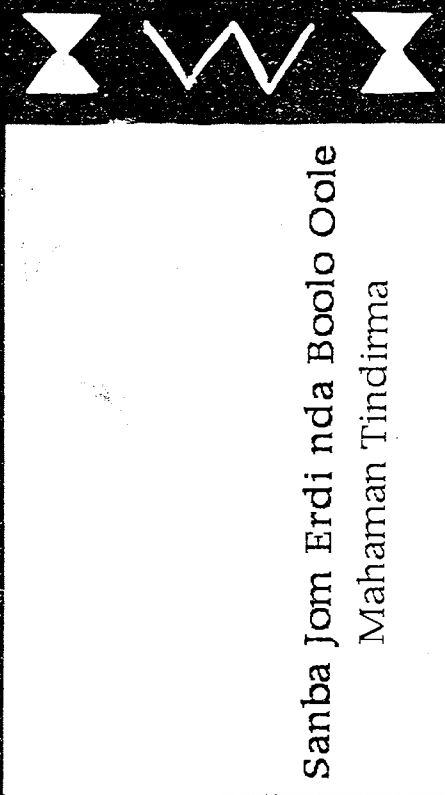
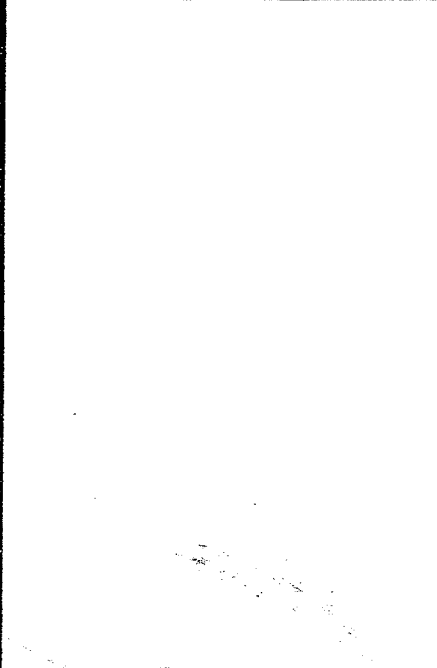

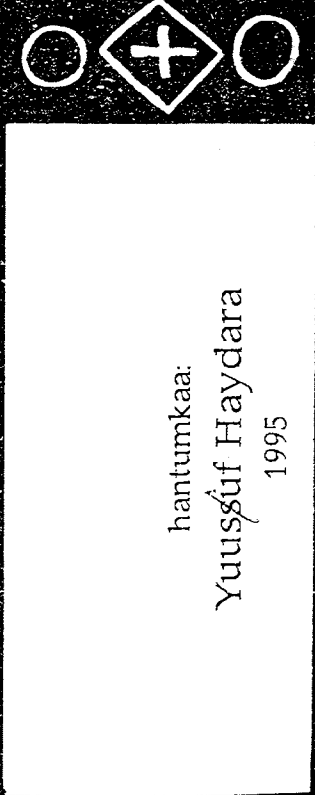
Sanba Jom Erdi nda Boolo Oole
Mahaman Tindirna

hantumkaa:
Yuussuf Haydara
1995

Mother Tongue Editions
Bamako MALI / West Newbury MASS

Sanba Jom Erdi nda Boolo Oole
Mahaman Tindirma

hantumkaa:
Yuussuf Haydara
1995

Mahaman Tindirma

Sanba Jom Erdi nda Boolo Oole

hantumkaa:
Yuussuf Haydara

Mother Tongue Editions
West Newbury, Massachusetts USA
1995

Sanba Jom Erdi nda Boolo Oole

Ay go dam mana citaabu ciini:

I

"Yerkoy na woycandi kala haya hinje. Har wooyo ka woro guna i ga hiji woyoyo, woro har i dam woyca. Woo ti ka kubandi boroyo galliya ra. Woyca na ti bara i hinje. Za yerkoy taala takandi. gi i na way cere, amma nan kul ka ra ni guna affoodi kul kala ma guna affoodi. Salla nda wirci ngi ya yana ka woyca, salla si woy wirci fay, nongu kul ka ni guna salla kul no guna wirci. Saadi duure nda janjay mo ye ka woyca. Duure si woy jan de, amma nongu kul ka ra ni guna duu kul no guna jan. Huna nda bun ye ka woyca, huna si woy bun, boro kul ka guna hunante kul ga guna bukaw."

Ne yer ga boyray mana Sanba Jom Erdi nda Boolo Oole nda Feto Oole wana boyray. Hay ka bay ka dam a cindi a boyrandi. Sanba Jom Erdi a na ti kala filan-ije, Boolo Oole, a na ti kala filan-ije. I na bangay laama foo ra me. Boolo Oole saadi ka a bangay koyradi ra, ngi koyradi nda ngi laamadi kul nga taka na bangayndi a ra, boori ra. Boolo ka babadi dam a ga mo na ti kala feto ka surguyo may, ka se i ga har Feto Oole. Surgu gaa jengu hinje ya may ga, amiru foo. Hay kul ka irkoy taka si nin fetodi haridi nda a na ti surgu. Jaari kul surgu wooyo feto woo boro jengu guu goo hawsa, jengu guu goo gurma. Ciraw si junbu bangudi ra adabba si nin bangudi ra, ganji adabba si nin bangudi ra. Adabba kul ka doo bangudi ra kul i ga kar ga nda malfa. I go har a se Feto Oole. Saadi Boolo baba na moy nda ga bara fetodi. Boolo baba har nda nga bun wala nga huna filan-ije kul ka na jindi nga hawdiyo Feto Oole ma si kaa Boolo hiji har, a ma kaa nga har me. Boolo cindi, (jakaynataray si cindi) ja fofodiyo ti mulhakkare hala i kaa mulgalagula. Bara mulhakkare woo ti fofokaynadiyo ka

Mother Tongue Editions is a non-profit publishing organization whose purpose is to facilitate and encourage African language literacy both in Africa and abroad. Profits from the sale of these publications are destined to be shared by the authors, and to be collected for the purchase of desktop publishing equipment to encourage African language publishing in Africa. From this perspective it can be seen that *Mother Tongue Editions* is a transitional organization whose functions will change as more African authors become equipped to produce their own publications in Africa.

The services of *Mother Tongue Editions* are available for any author who would like to prepare a book or manual for publication in an African language. Materials are desktop published with appropriate fonts for all African language orthographies. The organization also hopes to serve African writers and publishers interested in acquiring computer and printing supplies, and used or new computer equipment for the purpose of desktop publishing in African languages. By contacting us and explaining your needs, we can try to locate the appropriate supplies and equipment for you at a reasonable price.

Mother Tongue Editions
511 Main Street
West Newbury, MA 01985
USA

Copyright © Mahaman Tindirma & Yuusuuf Haydara 1995
First Edition 1995

nda ni koy taaru gi, i go tasa ni kanbedi. Nda fofu hun doodi a go kaa multonte kabe hinka ga siite gi game, nda fofu hun doodi a go ka bulgalagula, woodi ka se woro har i sokone. Nda fofu hun doodi a go kaa muljoba. Saadi ka Boolo too hondiya hayadiyo kul ka ga timma woy ra, a ma boori kul ga timma Boolo ra. Nongu hinje ga mari ga gaadi ra, nongu hinje ga woro ga gaadi ra, nongu hinje ga bibi ga gaadi ra, nongu hinje ga koray ga gaadi ra. Woo ya ti woy noonaydiyo. Sabi nda woy ga boori bomo hinbirdi ga bibi, dindi go bibi, mootuudi go bibi. Woo ti ibibi hinje noonayyo. Hijedi go koray, kabeboydi go koray, ceeboydi go koray. Woo ti ikoray hinje noonayyo. Jindedi go mari kabejindedi go mari, ceejindedi go mari. Woo ti imarya hinje noonayyo. Fofodi go woro, makadi go woro, tundudi go woro.

Boolo Oole baba har kala i ma cin a se huu, huudi meedi ma tenji nda galliyadi mee. Nda a go may boroyo ka go kaa a do, i go hin ka huru hala i ma koy ma gar galliyadi na bay. Doodi Boolo Oole too hiiji, kosooga kul ka kaa, nda i har a se Feto Oole ti hiijialmandi, kosoogadi si kaa koyne, jama de Feto Oole ti bun doo. Nda Boolo Oole hawru, a ga jaw fitila, a go jaw ngu haabu, a go bii haabu, a ga bere huudi se bande, nga hinbirdiyo ga kani hala nga jesediyo beene. Ja yerkooy taka Boolo Oole a na bisa taafe buma foo. Nda borodiyo har a ma dam darbay, a har i se hala boro ma boori se a dam darbay. Saadi nga na guna nga taka soko ngu ma jaw jaara.

Jangu banbaraawi banjaariyo go kaa Boolo Ooleyo huudi mee ja i saraw. Boro kul si huro Boolo Ooleyo huudi ra nda i na baa. I go may maabe, maabedi ti huu maabe. Han foo maabedi nda Boolo go gora, a har Boolo ni binde ka ga har ni si jaw darbay, ma ga ci ni dalil. Boolo har a se hala nga ma guna boro ka ga too ngu boori. Maabedi har a se: "Wallaahi Boolo ay maw filan-ije foo maa, i ga har a se Sanba Jom Erdi han kul ka ni guna ga no jaw darbe ni si kandi darbe hala ma gulli alkiyooma Boolo har a se: "Haa!" A har a se: "Wallaahi?" A

har, maabe, ciini woo ka ni har ay dam a ra sikka, wala yerkooy taka bor ka ga too ngu Boolo Oole boori. Amma ay ga noo ni mutkal jengu hinka war do ma si bay, yer do ma si bay, ma koy Sanba Jom Erdiyo koyradi ra. Nda ni guna Sanba Jom Erdi ma taasi ka hiila ga hala ma kaa nda ga ne, hala ay ma guna ga wala a ga too ay boori. Nda mana hin ka kata ga, ma guna ga ma sifa ga nda ciimi no Sanba ga too ay boori ye saate ga. Maabedi kani hala yerkooy subaahidi henan, a jaw nga baridi ja subaahi hala alaasara a too Sanba Jom Erdiyo koyradi. Saadi ka a too koyradi, a kubay baaliki, a har a se: "Man ga ti Sanba Jom Erdiyo do, ay baakoy nono, ay go baa ye koy ngi do, amma ay si bay doodi. Woodi har a se: "Hekkay!" Sanba Jom Erdi nda ni hura koyra woo ra ka haa ga nda ga baba bay, ni si kani koyro woo ra cija. Sanba Jom Erdi ja yerkooy taka ga misodi ka woro maw ga maa nda yoro maw ga maa. Nga baba si yadda boro kul ma haa Sanba, boro kul ka haa Sanba, nga baba ga har wii ga a koydi ga woy ka wii ga.

Haydi ka ay ga dabari mana de, ay ti baaliki, ma koy saaji woo, doodi ga Sanba ga kur nga hawdiyo. Nda ni nda Sanba waafaku baakoytaray beena, ni nda Sanba ya ga kaa wor ma huro galliyadi ra. Maabedi bere, a man hawdiyo, a kubay filan-ije kayna a har a se: "Woo ga ti Sanba Jom Erdi hawdiyo?"

Filan-ijedi har a se: "Hekkay nam ay ma fahamdi ni Sanba Jom Erdi a na ti boro yaada, Sanba Jom Erdi misadi ka go boori nga baba go tunndi ga ja alfajar a ma fattandi hawdiyo, nda a kate hawdiyo ja nongu mooro, a kaa din a ga hawdiyo. Misadi ka Sanba Jom Erdi ga boori jinnidiyo amirdi ka se i go har amir waalawaala din Sanba, a dam ga nda nga jakayna. Borodiyo ka ga hun koyradiyo ra ka kaa hala ngi ma guna Sanba booridi, boro kul ka kaa lam jinnidi ga guna borodi ja a na guna Sanba. A go menna Sanba a go dam ga haw ra. Hawdi ga rjaa, hawdi go jin hari, hawdi ga gooje. Sanba ga guna boro ka hiraw nga hawdiyo ra, amma borodi si guna Sanba. Hekkay!

Sanba na ti boro yaada. Ni ti banbaado nda ni huro Sanba hawdiyo ra ma jaw ni kurbudi, ma kar Bawdi wala Sayjalaare wala ma kar hay ka kan mana. Nongu kul ka Sanba hun nd'a woy ka guna ni, nga n'go cii mana. Nda a na ti woo ay na guna misa ka ra no guna Sanba. Maabedi too hawdiyo ra, a junbu nga baridi beene, a gata ga, a tefar ga, a jaw nga kurbu, a cindi a ga kar. A gay a sinji nga bumo, Sanba Jom Erdi hun ga banda, a har a se: "Banbagal bismilla! Mi oni Sanba Jom Erdi." "Ay jaati ya ti Sanba Jom Erdi. Maabedi jer nga bumo hala ngi moodiyo ma kaa i taaci. Maabedi moodiyo ton hari misadi ka nda Sanba Jom Erdi ga boori. A har banbagal ay ga bay haya ga ni kaa taasi. Nda no mom Sanba Jom Erdi maa, ay ya ti Sanba Jom Erdi: Ay nooni Jangu sillame janyo ka ije ga new ngi gungudiyo ra. Ay no ni awoy cindi hinka sapporiyo. Maabedi har a se: "Albarka Dikko, haya kul ka boro noo boro adduniya ra albarka. A har albarka Dikko ni leebe. Filan ka noo boro haw foo, a too nongu ka filan ga kay. A har a se: "Filandiyo ka do ay biiri haya kul si ka i na n'ay adduniya alman ra, amma hali sa mana n'ay haydi ka ay kaa taasi. Sanba Jom Erdi har a se maa ga ni kaa taasi saadi. Maabedi har a se: "Ay kaa bini ni baakoytaray, ay nda ni ma kani war galliyadi ra yer ti baakoyyo, yer ma biya yer ti baakoyyo, yer ma koy hala ma guna yer doo, ma kaa yana filan, ya kaa mana maabe woo ya ti haydi ka ye taasi. Haydi kul ka ni n'ay nda ay koy nda ga ye n'aa ga, ye cindi ay foo. Haya kul ka boro duu adduniya ra nda a na duu boro a ti bajje.

II

"Haya kul ka boro guna adduniya kuna kul boroyo bun ka nam ga, almandi boroyo bun ka nam ga, dawdi mo boroyo bun ka nam ga. Alman ga batu suba."

Sanba Jom Erdi har banbagal, woo ka ay nda ni cii ne nda a gar yer galliyadi ra ay nda ni cii ga ni si kani a ra, ay si kani a ra. Jama ja

adduniya taka boro ka ay nd'a yana ka cii ti ni ka ti garaasa, ka ci banbaado, ka ci maabe, ka ci ay yaw, ka kaa ta saat'ay. Ay na dam baakoy abada. A har Sanba Jom Erdi a har nam. Nongu woo ka ra ni goo nda ni si hin ka dam baakoy bara ni baba si yadda, ay yaafa ni hawdiyo, ay yaafa ni borcintaraydi. Saadi maabedi gunguma, a feru baridi kangaydi, a ga taasi ka feru gatadi. Sanba Jom Erdi din ga, a har banbagal woodi ka ni kaa ta taasi ay dam ga mana. Bismilla! Ay Sanba Jom Erdi woo k'ay har mana morayda nda ay na bun bara ma bay a ti ciimi.

Sanba Jom Erdi nda maabedi hanga cera, Sanba babadi kubay gi a har: "Ee!" A har: "Sanba Jom Erdi ni duu yaw wala?" A har a se: "Ay ya duu cere."

A har: "Bismilla! A din baridi a jinndi ga a kandi a se gafa. A kandi ga jine subu. A har: "Bismilla! Sanba Jom Erdi ni yaare ga wala? A har: "Ay yaare ga, ay noo ga kobsi jangu nda kobsi waranka. A har: "Ee Sanba! Woo ta ciina. Ja ni taka mana duu baakoy kala woo. Taasi yer ma tonton ga.

A har a se: "Ee! Abba a si taasi haw me. Babadi har a se: "Saadi ma ga, a ga taasi. A har a se: Hay foo maabe woo na kaa ta taasi bara baakoytaray. Ay nda ngu ma kaa baakoy. Suba yer nda ngu ma biya, yer ma koy ngiyo do, hala ay ma guna ngi do ay ma kaa nga se filan nga ma kaa yana maabe. Babadi har: "Ayyoo! Jaka miso ga borodiyo ga dam hala ngi ma wii ni. Nda a na fatta morayda ciino ay ga dam a ra gaawal. Morayda a ma fatta nga galliyadi ra. Babadi huro a fattandi nga gaawal, a har i ma jumdi nga gafaadi i ma kaw suubu baridi jine. Saadi hinne kay-kay tun galliyadi kuna. Filan har beeri woo jaw gaawal a har bara nga ma joka nda ga maabe waani woo. Maabedi sar a kay galliyadi mee. Wa faaba! Wa faaba! Maabo sar a kay lolowoo ra. Nga baridi goo doodi har beeri woo kay a ga jijir. Sanba Jom Erdi ga kay a ga guna nga baba.

III

"Boro kul ka har adduniya si kan i ma noo ga alaahara hiihay, kanbe iyye sikka, soo foo hari, i ma noo ga kuumu, i ma carbu a se giriyaajidiyo."

"Ciitidi kul ka damndi, yer na bay ka ma boro hinka ka din cere saaray ga, de i ma har adduniya si kan."

"Adduniya ga kan ta kala boro ma jan ya."

Sanba Jom Erdi tun a har wa fur abba. A har: "Abba! Aa! Ja adduniya taka, hō ya ti permel ka maabe woo huro ay ganda se ne. Nda maabe woo na kani galliyo ra cijo, nda ay koy kur ni hawdiyo suba, nda alaasara too ma kaa ta kubay ni hawdiyo, ay ga gulli alkiyooma. Yalla ya jaase filan-ije kul ka se i ga har Dikko, wala i ga har a se Jallo, wala i ga har a se Sidibe, wala Sankare. Abada allajiina filan-ijeyo si kaa har yana ne ga ay yaw bay ka kaa ay baba fattandi ga. Ay bun banda ga woo ga darrundi, a si darrundi ay hunante." Babadi har: "Allahu-akbar. Sanba Jom Erdi wallaahi haya woo kul ka no guna, ay go jur ni banda, ay go daabu-daabu ni bande, ay na bisa ni ka woy ni hunde, ay ga hongu nda ni huna de no naf'ay. Ay go bay ciini woo ka ni har go timme ni do." Saadi nga babadi nam maabedi kani galliyadi ra. "Nda ni guna yaw kani yawtaray ra de nga bumodi go daabu, de ma bay a kani nongu ka go naanay. Nda ni si naanay nin taafedi si kay kala ni ganda wooyo ga, abada ni moo wooyo si daabu, nda ni maate hay ka mana faham kul no kay ni cee ga. Misadi ka nda woro har jirbi goo ay moo ra, jaka moo nin ya may jirbi dawladi, wallaahi a na ti nga wane fees! Bine ya may jirbi. Boro kul ka binadi na jirbi si jirbi abada. Nda boro nee jirbi goo ay moodiyo ra hala i si feru, ni binedi ya yay, nda ni binedi na yay, jirbi si huro ni moodiyo ra abada."

Sanba Jom Erdi nda nga maabedi cirkaray hala ngi gunda linjidiyo kay. Sanba din nga baridi, a dam a ga nga jinaydiyo kul, a jaw nga huri ka amir waalawaala ka ti jinnidi ya noo ga, ka i go har a se takuba koyra ciini ra, ganji boroyo go har kafaayi haya kul a si kunga, nda a ga fatta nga huudi ra taw ya ga hanga ga ka fatta, kanbe taaci. Sanba nda nga maabedi serra ja subaahi hala aluula, saadi ga maabedi har a se haydi ka se nga kaa. Sanba Jom Erdi har: "Hā!" A har: "Wallaahi!" Sanba Jom Erdi no mom filan woy foo maa ka se i ga har Boolo Oole wala?

A har: "Wallaahi ay ga mom ga maa."

Maabedi har a se: "Aywa! Boolo Ooleyo galledi ra ay biiri. Doodi ga ay ciina, doodi ga ay beeri. Haya na kata ay kala misadi ka Boole go boori, nga taka si yer laamedi ra, no boori ni taka si war laamedi ra. Ay go woy ay baakoy hinka, i ma ci boro sorhōnteyo, i ma ka baakoy ay ma ka i se maabe. Woo ya ti maabe gomni. Nda ni boro hinka ceretaraydi boori kul ni duu gomni boba."

IV

"Yer mara ka guna moobil wooyo ka woro har i ga wii boro, yer feer moobil kul yer honn'a ra doodi ka wii boro, yer gar ka ja sooferdi jaati ya wii boro, moobil ta si wii boro abada, bara nda ni kayndi moobil alhadi hinka, a si dira. N' bay woo ta si wii boro. Saadi dirandikoydi da ya wii boro."

Sanba har a se: "Banbagal, maabe ga janba. Nda a na ti maabe ga janba, nd'a gar ni har yana ja ay goo yer galliyadi ra, ay ga ka me, amma alwaajibi ay ma dam boori lalindi. Amma hali hō ay ga biini ni haydi ka goo filan nda maabe game. Nda yer gulli, ma har Boolo se ay na kaa, ay ga salla, ay ga saabu yerkoy, ay ga foo ga, nda yer koy boona yer ma guna cere adduniya ra yero gune cere. Ay mom boro

jangu banbaraawi ya go kani Booloyo galliyadi mee ka go hann'i wii cere. Sa kul k'ay too Booloyo galliyadi mee ciji maasu abada allajiina Boolo si hãa ay maa, a ga caw ay maa. Maabedi har: "Bismilla! I kaa i junbu maabediyo do, maabedi talandi baridiyo, a kaa, a deejii se gafa. A damandi Sanba se hawray, a kunnu nga hala a too Booloyo do, a har: "Boolo mi wari", Boolo ay kaa." A har: "Ni kallasi wala?" Maabedi har: "Ay kallasi." A har: "A yii Sanba na". A har: "Mi yii Sanba." "Ay guna Sanba Jom Erdi, amma Sanba ti ije foo, Sanba arjakadi ga bisa ga, Sanba har ngo foo ni. A har: "Maa ga irkoy cerbu ni?" A har: "Haydi ka yer koy cerb'ay, woodi ga ay kaa har mana. Boolo Oole!" A har: "Nam." A har: "Boolo no boori amma wooy! Sanba Jom Erdi ga boori." A taasi maabedi ma hun ne, hala a kaa ta kay, saadi ta borodiyo faham. Maabedi fatta a koy a dam Sanba se hawray. Nongu kul ka Hammadu Alfintayo ga saraw ka ben, i kubay cere Booloyo huudi mee. Boolo hawru a jaw go fitilla nda nga haabu, a kaa, a goro huudi ra, a bere borodiyo se banda hala: "Saadi ka koosow hinje ya moo go feer, hansi koosow, muusi koosow nda boro koosow. Hansi koosow nda muusi koosow si taasi bara hay ka boroyo dina taray ka ngiyo go ñaa. Boro koosow ta ga may lakkal, a ga bay, wa faham. Nda woro guna koosow ga tan ganbu wooyo wal'a ga sar cata, ma bay a na ti hay ka boroyo ñaa ka nam ta se. War faham." Sanba kunnu nga nin hala a too Booloyo galliyadi mee, a gar koosow banbaraawidiyo ga din cere. A har: "Wa hinje yana, yo may galliyo ra yantasu, a suburndi yer takadiyo ka ti Hammadu alfintadiyo hala a bisa yer beene. A too nangaldiyo, i har billahallaji ni si bisa ne. A har: "War si nam ay ma bisa." I har: "Abada a jappota." A har: "Ay si jappa." I har: "Ni si jappa." Sanba fattandi nga huridi, kanbe taaci huri. Huridi ga fatta nda melu, melu taw go fatta a ra, a ga din borodiyo beene. Boro kul ga har: "Ay bone, ay bone." Sanba yendi huridi, Sanba bisa. Borodiyo ga har cere se war guna haydi ka dam hõ wala? Yer koy ma baa woo ije kayna ñaahuu.

Sanba kaa, a gar Boolo go goro, a goro ngi nda fitilladi game, jine Sanba feer fikkol nga bumodi ra, a har: "Boolo Oole salamalaykum". Boolo sanbu nga bumodi, moodiyo ka itaaci, Boolo deesi, a koy gurfu nga kanbediyo beene. Boolo tarbasu, a ye ka koy gurfu. Boolo cendu darbe hala too ga do, a gum ga ngu beene, a faani nga kanbediyo ga hala a too Sanba Jom Erdi do, a har a se bismilla Jallo. A har: "Hey! May ya har mana ay ya ti Sanba?" Boolo har: "Ay go bay." Sanba har: "Boold! Ay mom ni har no boori hala ni si jaw darbay, ma se ni jaw darbay. A har: "Ay si bay." A har: "Boolo ay mom ni har no boori hala ni cilla si bara, ma ya ga jijimdi ni gaadi." A har: "Ay si bay". Hay kul ka Sanba Jom Erdi hãa nda ga, a har: "Ay si bay me". Boori ñaa boori.

A har: "Boolo Oole haydi ka kaa nd'ay ne, ay mom no boori, ay kaa ay gar no boori, ay ka taasi ni hiiji se. Nda no woy ay, a ma salla ay nda ni nda yer koy nda cere game jina a ma too yer baalikiidiyo do. Nda ni si woy ay a ma cindi ay nda ni nda yer koy nda cere game. Woo ya kaa nd'ay ne.

A har: "Sanba Jom Erdi", a har: "Nam". A har: "Ay ga woy ni nin hala ay si bay yalla nda ni hun ne, ay si saata ni, amma wallaahi filan-ije kul ka na jinndi Feto Oole, a si kaa ay kurje, a si kaa kala ay harme.

A har: "Hey! Boolo nam Feto Oole ciini. Ni kaaga nda ay kaaga, ni baaba nda ay baaba na cii ga ciini. Yer ma hiiji nda hawyo, nda wura nda njorfu, yer ma nam Feto Oole ciini, za ni si bay Feto Oole, burdaame gaa jangu hinje ngi ya may Feto Oole. Jaari kul boro jenber foo ya ga gardi Feto Oole, boro kul ka i guna ti bukaw, a na ti boro a na ti adabba. Saadi yer ma cii haydi ka yero may." Boolo Oole har: "Wallaahi woodi ya nga baba caw nda nga maa."

A har: "Boolo Oole ay yadda. Ay ga tunndi kobsi kayna, ay ga har borodiyo se woo ya ga yer waafaku. Amma kala ma gana ma kaa

yer galliyadi ra, saadi no ay ga koy Feto Oole. Ni yadda wala?" A har: "Ay yadda."

V

"Boro ka go may guuru cee ka duu marsin si hanbur karji."

Sanba Jom Erdi biya, maabedi dum ga hala a mooru, maabedi na hãa ga, a na har hay foo maabedi se. Amma maabedi kaw sika bara haya dam. Sanba Jom Erdi na too ngiyo huu bara alaasara.

Sanba nda babadi hawru hala i ben. A har: "Abba doodi ka ay koy, ay guna boro ka ay go woy, ay si woy ga kala hiiji se, ay nda ga cii nda cere mo. Jangu sillame janyo, awoy cindi hinka kalhaddi, a woy cindi hinka sappoori." Babadi har, "Sanba hay kul ka boro hiiji nda gu kul woy ya bisa ga. Ja yer koy taala taka woy, woy na ti kala galliya, alman ya ga huro galliya ra, galliya si huro alman ra."

"Hiijay kurro woo kul ti talkataray tammaasayo". Borodiyo ka koy nda hawdiyo ngi ya haw hiijaydi, Boolo Oole gana ka kaa nga nda nga koŋŋa ka se i ga har Beldo Oore. Sanba Jom Erdi kaa goro nga jirbi iyee baalikidi. Sanba Jom Erdi dam handu hinje haya kul na huro ngi nda Boole game. Ja boroyo ga kate Boolo hala nga ya ga kaa nda nga bumq, a ga kani huudi ra, Sanba ga kani huudi mee.

Boolo ga kani ciji maasu foo hala a fara, a tun ka kaa Sanba Jom Erdi do, a fur a beene kanba hala a tun, a lakkaldi kaa. A har: "Sanba nda hiiji se ni kaa nd'ay yer ma hiiji nda haawi se ni kaa nd'ay ma yee nd'ay yer do, ay handu marje ne?" A har: "Handu hinje."

A har: "Boolo ni dina wala? Ni dina haydi ka ay nda ni waafaku ni baba galliyadi ra, wallaahi Boolo Oole nda ay nda ni na koy Feto Oole ay ma bun doodi cirawyo ma ŋ'ay, wala ay ma bun doodi ma goro yana al'idida, ay nda ni si kani tanjere foo beene.

Wallaahi allaahidudi ka ay noo ni si hun hala adduniya ma tun." Woo se yer har Boolo fatta haydi ra ka a bay ka har ya.

VI

"Adama-ije na ti kala nongu hinje, nda nongu hinjedi hasara borodi kul hasara, nda nongu hinjedi boori borodi kul boori, nongu hinjedi go may kuuru, i si may hinbir, nongu foodi ti deene, nongu foodi ti kanbe gande, affoodi ti cee gande. Hay kul ka nongu hinje woo na hasara adama-ije ra, si hasara abada. Hay ka nongu hinje woo na hinsa mo si hinsa."

Sanba gulli nga nda babadi ga hawre. A har: "Abba!" A har: "Nam." A har: "Ay go woy hawdiyo ra jangu sillame ka ga saraw, ay go woy ay huudi, ay go woy ay koŋŋadi, ay go woy yeeji hinka, ay go woy ka koy Feto Oole. Babadi kandi nga loomadi a har: "Allaahu-Akbar! Jaka haydi ka ay go jur ni bande ay go daame ni bande. Jaka Sanba ni si kaw ay bande fara. Bara ciini woo ka ni cii boro kul ka a na ti nga loomur ya ben si cii woo ciini. Mana gar boro ka bay ka cii ga ne. Ni ka har ga mo ti loomur dungura." Saadi borodiyo go har Allahu-Akbar! Yer ta ja saadi yer go bay, woo ti jata jinnaaji, hay ka mana bay hala saa ka a hasara, ma har: "Ay ta ja saadi ay ga bay, woo ti jinniyo jate."

Yer ta ga bay Sanba ga boori, a ga bisa laamadi kul, a ma hiiji woy ka bisa laamadi kul boori woo ti loomur dungura. Ja saadi ka Sanba Jom Erdi har ciini woo boro ka saadi gar a na hawre koyradi ra na hawre, boro ka saadi gar a na saraw koyradi ra na saraw. Borodiyo ton ngi galliyadi. Allahu-Akbar yer ma hoybaani Sanba. Woo ti yer din kokordi, bara ciini woo ka har, boro kul ka har ga ti aloomur dungura. Sanba har: "Ay ga koy de."

Sanba Jom Erdi tun subaahi, a feri huudi, a tira ga, a jeeje ga heeji hinka beene, a gorandi Boolo Oole, a foo ga, a gorandi Beldo Oore, a foo ga. A feri handaydiyo, a mara gi nda jaadiyo, a jaw nga dagoldi, a dam ga nga heejidi jinde de a sarra. Haya kul si bara nd'a na ti diyalla nda berra nda worwor nda tondi, calansa. Hari si beena hari si ganda, kaydiya koy kaydiya na kaa. Sanba go kanba jollo, Jollo-ije kayna ka hari ya g'a ra, haridi deesi-ije g'a ra. Nongu kul ka jaari maasu nda aluula koy too, nda kanjadi har a se: "Sanba Jom Erdi Jallo yer faaru." A go har a se: "Batu yer ma too feto woo. Nda i too fetodi Sanba go mun haridi, nda deesidi kar nga tinji dawdi ra, ja feto, hondu hali hondu tuuriyo go kay haridi maasu, aljakadiyo ga doo i go jin hala ngi gandayo ga kunnu haridi ra.

Booloyo go jin Booloyo ga pimay, sa ka gi faaru hun i go har Jallo morta (morayda) yer wasandi, a ga din deesi-ijedi a go dam ga nga jollodi ra de Sanba ga jasa ga. Sanba si jin hari bibi.

Handi ka no i kani ganji, nongu kul ka Sanbayo gulli kul a go har Boolo Oole nda Beldo Oore se i ma koy taasi kanidoo. Ngu ta ngo kani hawdiyo do bara de nda ngi kani nda cere ngo bay ngi filan boroyo. Affooyo go har Sanba Jom Erdi nda nga woydi na mara huu foo koyra me, ganji g'a koy jay ga. A har: "Boro si hima ka jay ni wande sabu de ni wane. Wande na ti weete, a na ti handu goy, a na ti permiso, antereeti si a ra wor huna hinne, wala nda war feri boro kul o koy taasi. Saadi a na too jay!" Handi ka nda i kani suba ga, i ga doo Feto Oole, koyradi ka ra Boolo Ooleyo huro i ga taasi kanidoo, i kaa kubay maabe dunguriya foo. A har: "May ga woro bay ne?" I har: "Yer si bay boro foo, kala yero taasi kanidoo." A har: "Waahi! Ma ci ni maa?" Boolo har a se: "Ay maadi ti Boolo Oole." A har a se: "No boori sannu." A har: "Ay ta ma duu kanidoo nin." A har: "Yer amirdi go hiiji ni, no woy ga?" Boolo har: "Ay go. Ay ta ma duu kanidoo nin." Maabedi har i se: "Wa bat'ay ne." A jur ka koy amirdi do.

Amirdi go kanbe wande hinka.

Maabedi har: "Amir yer ma guna cere." A har a se: "Ay guna mana Amir wande. Woy woo ya ci amir wande, amir ka hiiji woo si woy hay foo adduniya kuna. Kaa ka koy guna ga." Amir kaa a guna Boolo Oole. A har: "No woy ay". A har: "Ay go woy ni, ay ta ma duu kanidoo nin." Amirdi har ngi nda maabedi ma kaa.

Amirdi kaa, a har wandediyo se: "Wor hawre wala?" I har: "Yer hawre. Ma nono?" A har: "Wa koy, ay fay war, bara woro mer, woro goro ka nja boroyo se nga hawruyo. Wa fatta ay galliyadi ra woro meeru sannu." Woy waano se no amir fay. Amir woo ti amir banjikom me. Boolo Ooleyo kaa i jumbu, koyradi kul se ga i har i kaa. Amir har maabedi se: "Koy har filaana se a ma sanba yana nga sortidi k'ay guna jingardi hane hala ay nda ay yaw wooyo ma doonay." Ciji foo darbay ta si hiiji wande.

Koyradi kubay i har ngi go haw hiijaydi. Boolo har i ma si haw hiijaydi, sabi ngi nda nga banja ya goo nda cere. Banjadi goo koyro bande hawdiyo do, i ma koy haa ga wal'a yadda. I tunndi boro ka koy Sanba Jom Erdi do. I har: "Hey! Banjadi ni san woydi ka huro koyradi ra yer amirdi har ngo hiiji ga, a har yer ma kaa ka har ga mane wala ni yadda." A har: "Amir jaati wala? Wa koy har ay yadda."

I kaa haw hiijaydi. I haw ga hala saa ka borodiyo go har morayda yer ma koy amir nda nga yawdiyo ma foo cere me.

Boolo har: "Amir! Ay si bay ni ya ti safi, ay si bay safiyo ga no laame." Borodiyo har: "Yer wandedi ya cii". A har: "Ay jaati ya cii, ja yer koy tak'ay war na gun'ay nda a na ti cijo. Saa ka ay har wor ma koy haa ay banjadi ta, wor si hima ka fay wor na kat'ay banjadi ne hala wor ma guna ga, nda wor guna ga suba wor ma si wii ga." I har: "Wallaahi no cim. Morayda ciino i ma koy caw banjadi."

Boro hinka koy Sanba Jom Erdi do, i har a se: "Ni san woydi har ma kaa yer ma guna cere bara ni ta ga biya." Sanba Jom Erdi tun,

a dam nga darbadiyo, a jaw nga kanbe taaci huridi, a dam ga nga jesedi ga. Sanba dire hala a too jamaadi a har: "Salamalaykum!" I har "Alaykumusalam!" A goro Boolo Oole jere a kandi a beene nga ceedi. A feri tukaldi nga bumadi ra, a wiliwili nga bumadi. Sanba bumadi go tur misodi ka na Boolo wondi ga tur, hinbirdi ga kani hala nga jesediyo beene. Amir moodi kay Sanba Jom Erdi ga, a kaati hal'a tunndi fuje. Woodi ti hewyo ka ga hem aljama game ka na ti yerkooy hew wooyo.

A har: "Woy woo ga kurjedi ne, ay ta ga bay ja Saadi woy woo nga foo si dira. Aywal Guna hay ka maabe kayna woo dam yana. Ay wandediyo koy. Woo ti a dam ay haya kuna." Borodiyo kaa i hoobu amir wana darbadiyo hala i ben. Boolo nda nga konjadi kani galliyadi ra. Sanba Jom Erdi kani hawdiyo do. Amirdi kani nga foo.

VII

"Boro kul ka har adduniya si kan tangari no, jam g'a jam. Boro kul ka har adduniya hasara mo jara woodi ka hasara no a goo nda."

Boolo Oole biya ka jeeja ngi nda Sanba Jom Erdi šerra, ja i šerra ga i doo Feto Oole. A har: "Boolo ne ga ti Feto Oole. Amma ma doo ka koy guna bangu woo ma kaa har yana haydi ka ni guna."

Sanba jumdi Jeejedi, a kaw nga subi cendidi a faani guusu, a sinji bundudiyo hala a ga haw gi, Boolo Oole doo isa, a kaa, a har: "Sanba ay guna hay ka ay na bay ka guna. Sabi ay go kay isa beene, ay go guna ja ay kobe-ije boydi hala ay bumo hinbirdi misadi ka haridi go hima nda ma har luulu wal marjaani." Sanba hãa ga wala baani ga nam woo ne. A har: "Wallaahi a si."

A har: "Ay go guna subu a too kurmu sika woro amma kundu nono." A har a se: "Gomni go nam woo ne wala?" A har: "A si." A

har a se: "Aywal Ne ya ti Feto Oole. Abada lajiina boroyo si koy darru ga mane, ni ya go koy darru ga boroyo se. Ma kaa goro huudi kuna morayda yo koy warra ay hawdiyo bangudi ra. Nda ay kaa futuraw, haya kul ka kaa ay banda ga ma har ga yana. Misa ka gardijediyo jiji, surgu-ijediyo misa ka i jiji. Sanba Jom Erdi jaw hawdiyo a warra gi Feto Oole. Haya kayna jojo foo jur a bisa a beena, a too haridi do, a haabu ga meedi ra hari cee foo, a jur a jiji, hunbur ti dalil.

Haya kayna bella foo kaa huudi jere a ceesi, a dam go bumodi huudi ra, a guna Boolo Oole, a kaati, a har: "Billaahallaji tamatedi ihusken. Woydi no boori." A har a se: "No woy kosom wala?" A har: "Ma ti kosom?" A har: "Akh." A har: "Yo woy." A noo ga kosom a jin. Ja belladi sanbu nga taamidiyo doodi ka a jur, a go kaati, a go gaarandi surgu gaadiyo. Bella beeri wooyo me, man ti wooyo ka nda ni sanfa gi kul i go hem.

"Wooyo ka nda no saabu gi kul kala ma har i se. "A jida maama, a jeri maama, a jergaafu maama, jine juu foo, banda juu foo, jam kali-kali hangu bodoro adduniya guni gaya alaakara sika bundu. Nda ni nda gi jur, nda ni yana gi, i go bisa ni ka kate colla. Nda ni nda gi jii hari, nda ni yana gi, i go bisa ni ka kata bonday beeri. Nda wor gurje nda ni kamndi gi, nda i na kam ngi jindeyo ga, i go yana ka kaati."

Belladi too surgudiyo do, a har: "He amanookal, billaahallaji bara filandiyo doo bangudi ga, hala i noo ay "akh", ay jin. I har i ma haw ga. I haw belladi, a har surgu-ije hinka ga kaaru morayda, i ga koy guna nda ciimi nono kul belladi ga yana nda tangari nono mo belladi ga bun, bara a na bay ka dam gando woo ra abada lajiina.

Surgu-ije hinkadi ngi baridiyo go koray, ngi darbadiyo go koray, ngi gaadiyo go koray, ngi jinaydiyo go koray. I yee baridiyo beene i kurru ngi ni hala i gar Boolo Oole, affoodi kandi nga bumo

gaaridi ra nga nda Boolo moodiyo kaa itaaci. A har: "Batisantik, billaahallaji bara tamatdi ihusken." A har a se: "No woy kosom wala?" A har a se: "Ma ci kosom? A har a se: "Akh." A fattandi nga kanba togolawdi a cerbu ga Boolo Oole se. A har a se: "Wala nda ngo jin kosom a na ti filan kosom ga ngo jin. Sabi nga kuuru woo ja yerkoy taala taka ngu, nga si bay haya foo nda a na ti kosom nda basi.

"Yaataru, bala biya nda bal kansay, a ga ma muura ngorfu hondu jaari jayban."

I har: "Boolo Oole man ni kurjedi goo?" A har: "A koy kur." I har: "Man ni kurjedi goo ka biya nga biya foodi?" A har: "A koy kur." I har: "Man ni kurjedi goo ka dam hay ka a na gar nga baba ga hin ka dam?" A har: "A koy kur." I har: "Man ni kurjedi goo ka dam hay ka boro ka loomur ben ya go dam?" A har: "A koy kur." I har: "Nda ni kurjedi kaa ma har a se hō foo g'a go kur adduniya ra, suba a ti alaakara yaw." Sanba Jom Erdi kaa. A har: "Boolo." A har: "Nam." A har: "Maa ya kaa ne." A sifa a se jongo. A har ngo bay ga. A sifa a se Bella a har ngo bay ga. A har a se: "Burdaame-ije hinka mo kaa ne me." A har: "Boolo saadi alhabar too surgudiyo do."

Sanba Jom Erdi tun subaahi, a saraw ja alfajar, a jaw nga gaawal ka tiira ga haw ga maasudi ra, a tonta ga nda hawdiyo. Ja Sanba Jom Erdi ganandi Boolo Oole, handu taaci a na bay ka goro tanjara beene ka beene Boolo goro. Sanba Jom Erdi kaa, a jaw nga bumodi a kandi ga Boolo Oole ceediyo beene. Boole Oole ga musay nga ceediyo ka kaa nga gandadi, Beldo Oore ga musay ga ka too ga tinjidi. A tur nga bumodi misadi ka no woy go tur.

Surgudiyo saadi ka i too gaakoydi do. A har: "A si too hay ka ngo har gaadiyo kul se. Battaadiyo ka go wanga gaakoydi, boro jenber hinkadi ga biya ka koy wii filandi. I ga kaa nda wandadi nda kojjadi nda nga arjakadiyo. Haya kayna i go guna surgu go siisi sawdi ra, gubayo ga firri, i ga fur ngi ijeyo, collo go wii gi.

Beldo Oore har: "Boolo Oole ma joote, nda no woy hiiji yerkoy na woy mana hiiji, nda no woy daame yerkoy kor ni ga daame, nda no woy baakoytaray, yerkoy na woy mana baakoytaray. Wallaahi Sanba Jom Erdi ka goo ti, a ga kani bara nga se burdaame wooyo kaa. Sanba si yana woo ra Allaahu-Akbar!" Kojjadi har: "Daame ka ngo dam borcini se ben hō, musay ka ngo musay borcini se ben, donto ka ngo donto borcini se mo ben. Handay ka ngo willi borcini se mo ben hō. Kosom ka ngo jana borcini se ben hō. Allaahu Akbar ne ga -adduniya hoo ngiyo." De Boolo ga hem kojjadi ga hem. Sanba moo fer.

A har: "Boolo ma ya ga hemndi ni." A har: "Ma tun ma sokono ma guna burdaamediyo." Sanba Jom Erdi tun, a guna burdaamediyo. A har: "Boolo tanba kate ay gaawaldi ka go sinji tira goo nga maasudi ra." Boolo tun ya yerkoy, a too gaawaldi a cendi tiradi, tiradi dunbu, a kam, tiradi bera a ti gondi bibi. Gondi bibidi Sanbu nga jinde ngo joko Boolo. Boolo sar a kay henti. A joo nga nda Sanba moodiyo kaa itaaci. A har: "Boolo! Wallaahi nda mana din gondidi ma kaa nda ga ay do bara ya dam mana hay ka gondi si dam boro se. Ni har ni si hiiji har kala boro ka jinndi Feto Oole. Haydi ka go dam Feto Oole ni ya ga koy darru ga. Boroyo si darru ga mane." Boolo go jijir, gondidi go sanbu ngo jinde. Boolo nda gondidi ga hoo cere hala Boolo duu gondidi jindedi. Jama de gondidi ga baa Boolo se Sanba Jom Erdi moodiyo. A kurru gondidi hal'a too Sanba Jom Erdi do, a sar'a se gondidi bumodi. Sanba Jom Erdi din gondidi bumodi, a kuubi ga, a cendi ga, a kaw a ra lasaasi mee hinka malfa, a kandi g'a jere, a din gondidi bumodi a cendi ga, a kaw a ra tira, a dam ga nga bumo jeredi ga, a din jindedi a cendi ga, a kaw a ra kartuusi huu, a haw kuna nda ga. Huu foo kul ije jengu sillaame ya goo a ra, boro kul a si kunga ga. Sanba goro huudi banda, a ganday burdaamediyo. Saadi ka i too Sanba se warra doo, cee foo kul ka Sanba dam laamaara, bari go kam nda ne, boro go koy kam nda ne here. Haya kul ka na ti

jur g'a jur kul gulli alkiyooma. De borodiyo say. Sanba Jom Erdi kaati hawdiyo, a dondi gi Feto Oole.

Boro woodiyo ka yana, i koy, i too gaakoydi do, i har a se billaahallaji, bara yer guna filan, amma yer na guna filan yer na guna bara šaytan. Bara boro kul ka koy yer ra nda a na ti wey, kul kani alaakara.

I har i ma fattandi tubaldi, i fattandi tubaldi. Boro jenber taaci ga biya ka kaa. Suba, Sanba gulli, a hãa Boole, a har haya na kaa ne. Sanba tun alfajar a saraw, a jaw gaawaldi, a koy, a tatta ga nda hawdiyo. Sanba jaw nga bumodi, a kandi ga Boolo ceediyo beene. Boolo ga musay ga ka kubay nda gandadi, koŋŋadi ga musay ga ka kubay nda tinjidi.

Jenber taaci din beene, i din ganda, gubayo ga firri, i fur ngi ije, collo ga wii gi, i go sinba filandi.

Koŋŋadi ga musay nin hala a har: "Boolo Oole joo ni banda, wallaahi nda no woy hiiji, yer koy na woy mana hiiji. Wallaahi Sanba Jom Erdi a na ti ni kurŋe nono, ni cerbundi nono. Yer koy na boona war ma hiiji me, cerbundi ga yer koy cerbundi ni Sanba. Ni si daame Sanba, ma joo ni banda de ma guna. Musay k'ay go musay borcini se ben hõ, daame ka ay go dam borcini se ben hõ, donto ka ay go donto borcini se ben hõ, hari ka ay go gur borcini se adduniya woo ra ben hõ." De i go mara ka hem, Sanba moo feri. A har: "Boolo ma ngo hemndi ni?" A har: "Ma tun ma guna burdaamediyoy." Saadi ka Sanba tun kuri go fatta nga moodiyo ra, a ga tolli nga Kanba tokolewdiyo beene, biliisi. A har: "Boolo!" A har: "Nam."

A har: "Koy kat'ay tiradi." Boolo too tiradi, a cendu ga, tiradi ka gondi a kam dawdi ra. A garay Boolo. Boolo jur ka huro hawdiyo ra. Sanba Jom Erdi kaati Boolo hala a kay, a har nda a na kay hala gondidi ma too ga, a ma wii ga, ngo tun ngo dam a se hay ka cija nda gondidi wondi. Nga ya har nga si hiiji har kala har ka jinndi Feto

Oole. Wallaahi haydi ka goo Feto Oole boroyo si koy boyray ga a se. Nga ya ga koy boyray ga boroyo se.

Boolo Oole kay hala gondidi too ga, a din ga a cendu ga hala a too Sanba Jom Erdi do. A din gondidi jindedi, a hoobu ga, a kaw a ra lasaasi mee hinkadi, a kandi ga. A din jindedi, a hoobu ga, a kaw a ra tiradi, a dam ga nga jeredi ga. A din jindedi a hoobu ga, a kaw a ra kartuši huudi, a haw kuna nda ga. De Sanba dam huudi nga nda woydiyo nda cere game. Saa kul ka Sanba dam laamaara awoy cindi hinka ga kaaru ngi jinde nda ne here, baridiyo ga jur, nda i huru Sanba hawdiyo ra, nda i kani i ga bere i ga kaa hawyo. Boro taaci ya cindi. Boro taacidi koy gaadiyo do. Sanba Jom Erdi tunndi nga hawdiyo nda baridiyo ka bera ka kaa hawyo, a mara gi, a dondi gi Feto Oole. Feto Oole bibi nin hala a kaa Mawti doonu ka ra i dam nono kumu. Nongu kul ka Sanba Jom Erdi huro adduniya ra nga nda nga jinnidi ya goo nda cere. Amir Waalawaala har: "Sanba Jom Erdi". A har: "Nam." A har: "Haya kul ka ni guna kul na ti kala ay goy. Ja yer koy taalaa hu kaa nda ni ganjo ra ka ay din ni, ay dam ni ay fato ra. Ay na guna hay ka kaw ni."

VIII

"Boro kul ka i har a si hanbur, a na guna hay ka hanburndi ga. Yer koy na taka boro ka si hanbur me. Yer koy taka boro ka nda hanbur, a si jur."

Surgudiyo gaakoy doodi ka a too biliisa ra, a har i ma mara gaa jangu hinjedi, hay kul ka goo a ra ka ti surgu woy ka se nga bay ka jankam. Garaasa woydiyo ma fay tubaldiyo, i ma kaa ka goro nga huudi mee, i ma mowndi ngu haya ka nga bay ka dam nga "taŋdi" kuna. Mara a too hardiyo, mara a too ngu, ngu hardiyo ben. Sanba Jom Erdi go kur hali alaasara. Amir waalawaala ka ti nga jinnidi kay

Feto Oole maasudi ra. A har: "Sanba Jom Erdi! Ni bay ay wala?" A har: "Ay bay ni." A har: "Ja ni baba kate ni kanji ka ay jaw ni ay dam ni ay fata ra cerkaw na guna ni, saytan na guna ni kala hō. Wallaahi surgu-ije woo ka ga kaa ne suba, nda a na bun suba bara ma bun, nda mana bun suba bara a ma bun. Amma haydi ka ay bay de ni si yana.

Wallaahi Sanba Jom Erdi ay nda ni si ka guna cere adduniya woo ra. Ay guna woodi kaa ay go hanbur, ay koy."

Saadi ka jinnidi cii ciini woo Sanba Jom Erdi se. Ja Sanba bumo maasudi hala nga ceegasadi ka ga kani dawdi ga, nongu kul na cindi ka linjidi na dunbu. Sanba ga kur hala kurbundudi ga hun nga kanbe, a ga kam. Sanba moodiyo dana, Sanba si guna nga jine. Sanba kaa gullindi hawdiyo. Sanba taasi nga ma sanbu karawdi sonko nga ma saraw, a na hin. Sanba cindi dawdi ra, a kani.

Boolo Oole har: "Sanba Jom Erdi." A har: "Nam." A har: "Sanba no salle wala?" A har: "Ay go salle." Haraydi ga kay surgudi huudi mee. Saadi ka alaasar buuno too, surgudi har i ma fattandi nga gaawaldi i ma sinji ga. Gaawaldi boro taaci ya koy fattandi ga, i sinji ga. A har nga jee nda billaahallaji bara suba nga ma kata filandi bumodi, ngo hoy ka wannasu nga wondadi se. Alaasar banjpayo ma koy kate nga wandadi. I har: "Yattara, yer yadda."

Sanba Jom Erdi ga kani hali Feto Oole jesedi beene, Sanba Jom Erdi kaati, hala Boolo Oole nda nga koŋŋadi kul ya din Sanba, a ga jijir. Boolo Oole har: "Sanba Jom Erdi no salle wala?" A har: "Ah! Boolo! Nda ay go salle ta ay si kaati. Boro jenber hinka gar ay ne ay na kaati. Boro jenber taaci gar ay ne, ay na kaati. Nda ay kaati yaada se ta, a na ti yaada. Suba jaari hem Boolo. Burdaame woo ka ga kaa ne suba nda a yana, ay si yana, nda ay yana, a si yana. Wallaahi haydi ka ay bay ti ay si yana suba. A na ti ay bundi ra ay dam sika, ni ka ay kaw ni war do, ay kaa nda ni yer do, ay kaa fur ni ganjo ra. Ay na dam ay bundi ra sika."

Boolo haawi. Boolo ga hem. Boolo har: "Sanba Jom Erdi yer ma jur." A har: "Ah! Jur si nafa kala war galliyadi ra. Saadi ka yero cii. Morayda nda ay jur, ay si yana. Nda ay na jur, ay si. Saadi ka ay go har mana yer ma hiiji nda hawyo nda bari. Saadi ga jur go nafa. Borcini ma jur ja a na haawi."

Sanba Jom Erdi kani. Subaahi saadi ka surgudi cirkaray, ka a ga yee baridi beene, ka i go fur a jine gaawaldi Sanba Jom Erdi kaati. Hali filan woydi nda koŋŋadi kul ya mara i din ga. Sanba go jijir. Boolo har a se: "Sanba no salle wala?"

Sanba har a se: "Nda ye salle ta ay si kaati. Wallaahi Boolo Oole subaahi woo surgudi ka ga kaa ne, jinni ka goo ga jine saytandi boro kul ka ngi nda ga mooyo kaa i taaci go gulli alkiyooma. Amma Boolo ma honnay ay suubi cendu woo goo, de ma gaabu ga yer koy ngo bay adduniya. Ma gunay gooro jere goo, de ma gaabu ga yer koy ngo bay adduniya." Boolo har: "Sanba Jom Erdi Jallo ay ka jam ni hunde ma ga ay go dam suubi cendu nda gooro jere se." Boolo har: "Jaka ngi biya ngi biya foodi. Jaka nga mursundi nga hunde nga mursundi Sanba Jom Erdi hunde. Jaka yer koy na woy nga se hiijay wana daame. Yer koy na boona ngi nda Sanba ma huro huu ra wala jaari foo kala nga ma guna Sanba bukaw. Jaka Sanba ti cerbundi, Beldo Oore jaka ni cim." Koŋŋadi ga hem, a ga har: "Allaahu-Akbar! Daame ka ngo dam borcini se ben, ne ga nga kokor nga dawla." Sanba Jom Erdi tun, a jaw nga jinaydiyo, a yee huudi jere. Surgudi har ngi nda garaasa hinje ma hanga hala i ma guna misedi ka ngo wii filandi. Ja saadi ka surgudi fatta hala Sanba guna ga, nda Sanba sanbu nga malfa, nd'a koy cendu malfadi hanjadi, Sanba kabediyo ga dusu hala malfadi ma kam, hala surgudi kaa ka kay nga bumo beene. Surgudi kay nga cee ga nda gaawaldi ka boro taaci go warra jine a warra ga nda Sanba Jom Erdi. Gaawaldi huro Sanba Jom Erdi bumodi turdi nda nga wana bumo kuurudi game hala Sanba nda gaawaldi koy serra dawdi ra. A na hay bumodi me, amma bumo hinbirdi ka ra

a hiraw, a si tun abada nda a na duu dalil. Surgudi har: "Abaati santik mana too yenje." Garaasadiyo kaati i har: "Baati Santik filandi ammut."

Surgudi junbu a kandi Boolo Oole beene cee, a har: "Ni kurpedi bun, a na too yenje." Kul Boolo Oole si guna ga me. A si guna surgudi, a si guna bara Sanba Jom Erdi ka kani, a si pepew, a si kusu-kusu.

Saadi a fatta a guna Sanba moodiyo. Saadi ga lakkal koy junbu. Jaka woo se nga kurpo har ngu ma din siibi cendu woo. A na woy ka har nga ma faaba nga.

Boolo Oole tarbasu, a huro huudi ra a fattandi siibi cendudi hala a too Sanba Jom Erdi do, a dam siibi cendudi gaawaldi nda bumodi game, a muuce bumo hinbirdi. Sanba Jom Erdi jiti, a goro nga bumo ga. A har: "Alhamdulillah rabil aalamina. Boolo kate ay gooro jeredi, surgudi bun, taayadi feru. Nda ni lakkal jumdi woo ay ti hunante, nda ni lakkal na jumdi woo ay ti bukaw.

Boolo Oole huro. Surgudi har a se: "Jay! Ni kurpedi ammut." A na cii surgudi do hala a jaw gooro jeredi, a noo ga Sanba Jom Erdi se. Sanba foti goorodi, surgudi kandi nga bumodi, a kaati. A har: "Baati santik filandi ankar." Nongu kul ka ra surgudi ga fatta Sanba jaw ga nda laamaara. Ja nga jesedi hala nga wone nkordi kul baa. Garaasadiyo kaati, a yee ka jaw ga nda laamaara. Laamaara hinkadi ben. A har: "Boolo Oole Feto Oole yenjedi ben, yenje si dam ne hala adduniya ma tun. Amma nda ay koy nda miso, i ga har filandi ka bay ka kaa ne jur, waajibi ya koy guna gaadiyo do haydi ka bara."

Saadi Sanba Jom Erdi kaaru nga baridi. Garaasadiyo ta gay i koy me. I har Billaahallaji bara amanokaldi mo ammut. Wa mara war jinaydiyo. Haya kayna i go guna baridiyo. I har: "Filandiyo ga a goo."

Surgu si may gardijne, a si may mangasa, a si may bara hukkum, boro ka hiraw hukkum cire ka bun go garay a tugu wala? Sanba ga too, a go junbu, a ga har i ma fatta hala nga ma dam addin; nga si wii boro. Baaliku jeena wooyo ngi ya ganji arwasudiyo ma hiiji cere, i ma koosu baalikudiyo hala arwasudiyo ma duu ka faham cere. I ga koosu har baalikuyo nda woy baalikuyo. I har boro kul ma hiiji cere. A si baa konjayo, a si baa bariyo, a kaa ta gulli Feto Oole.

Haydiyo ka go kan a se. Samba Jom Erdi hanna cijidi konjadi ga doonu, a ga musay ga ceediyo. A go har a se Jallo ani Jakite, Sidibe, ani Sankare.

Boolo Oole ga gogor nga gaa ga feru. Handi ka Sanba Kaa ngiyo do. A caw diimaajodiyo, a caw maabediyo, a har morayda nga ga ganandi, woo beene ngi nda nga wandadi waafaku. Abada lajiina nga deenedi si har haya ngi galliyadi ra, a ma kaa tangari.

IX

"Yerkoy na taka boro ka si bun, amma yerkoy taka boro ka si haawi. Bun ti borodiyo kul. Haawi na ti borodiyo kul, haawi ti boro nda boro."

Sanba Jom Erdi ganandi, ganandi taawo. Saadi ka a ganandi, a goro jirbi iyye taawo. Saadi ga Sanba Jom Erdi nda Boolo Oole duu ka kubay cere huu foo ra, saadi ga a kaa ga wande. "Haya kul ka boro ga duu boro ga kul borotaray go bisa ga. Bara boro kul na bay ka duu haya hala a ma har yerkoy se nga wasa."

"Haya kul ka yerkoy taka ka ga bibi, i bibi taaci ya bisa ga: kuraana hijib woy iddudi dawa bibi nono. I bibi foodi, nda beeno na bibi sa kul saawal ga may hay. I bibi foodi guuru bibi ya dunbu boro, a ma kaa almisilmi. I bibi foodi si kala boro moodi ra. Nda boro

moodi bibidi hun kul, i go har, koy nda ni kanbe gumo, koy nda ni kanbe waawa."

"Woodi no nda boro har ja saadi ay har ga, ma ni jiji haya ga, ma ni kam guusu ra."

"A na waajibi gariibu ga, a ma har hinakoydi si bay hina. Nda ni noo ga looma nda woy a ma njaa ga nda woy a ma fur ga."

Mahaman Tindirma

Maali, 1993